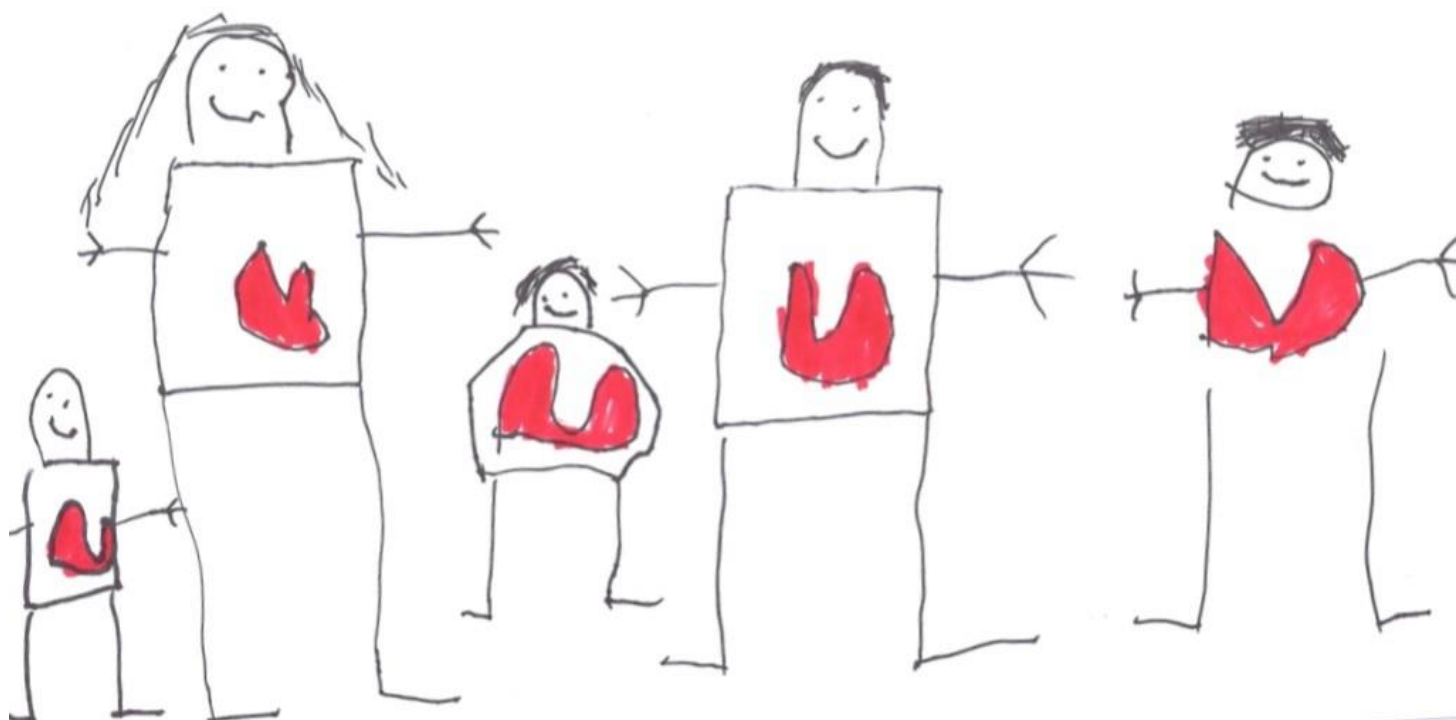

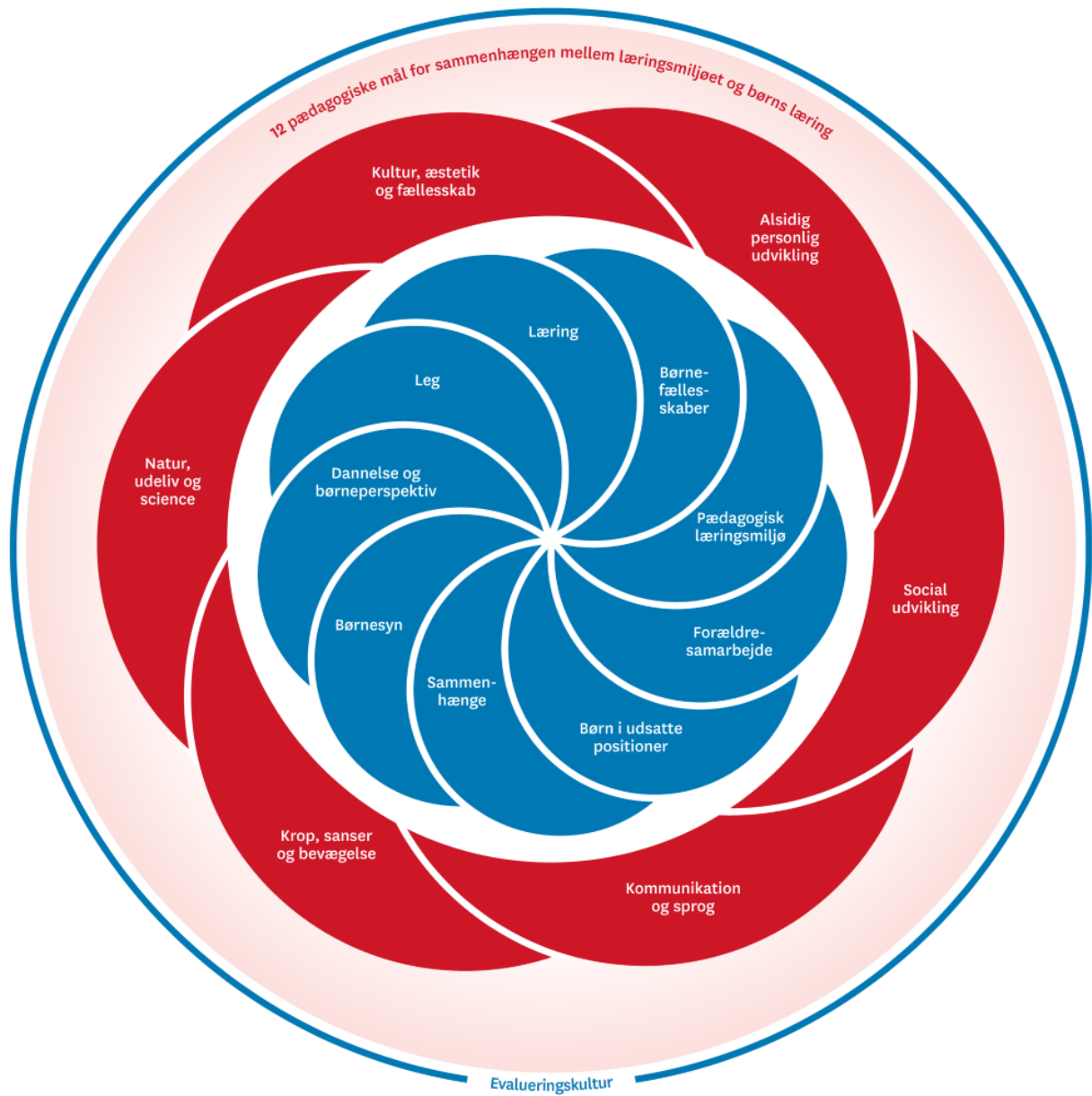
Den styrkede pædagogiske læreplan 2022 Børnehuset Egeskov og Skovbørnehaven

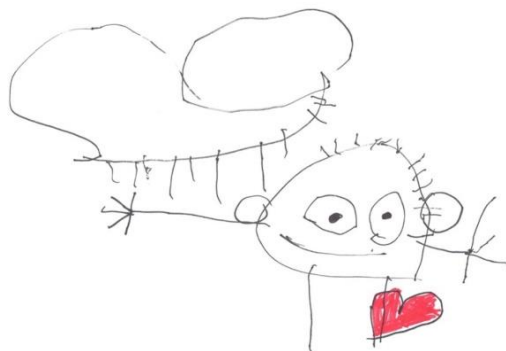
Indholdsfortegnelse

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Det pædagogiske grundlag	7
<i>Barnesyn</i>	7
<i>Dannelse og børneperspektiv</i>	9
<i>Leg</i>	11
<i>Læring</i>	13
Børnefællesskaber	14
<i>Pædagogisk læringsmiljø</i>	16
<i>Samarbejde med forældre om børns læring</i>	18
<i>Børn i udsatte positioner</i>	20
<i>Sammenhænge</i>	22
Sammenhæng fra dagpleje/vuggestue til børnehave	22
Sammenhænge til børnehaveklassen	24
<i>Inddragelse af lokalsamfundet</i>	25
<i>Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø</i>	27
De seks læreplanstemaer	29
<i>Alsidig personlig udvikling</i>	29
<i>Social udvikling</i>	31
<i>Kommunikation og sprog</i>	33
<i>Krop, sanser og bevægelse</i>	35
<i>Natur, udeliv og science</i>	37
<i>Kultur, æstetik og fællesskab</i>	39
Evalueringskulturen	41
<i>Evalueringsmodellen</i>	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
<i>Evaluering ud fra den pædagogiske læreplan ved hjælp af KVALid og TOPI</i>	42
<i>Didaktik og organisering af læringsmiljøet</i>	44
Analyse-og evaluerings værktøjer	45
<i>Skabelon til ny læreplan 2019</i>	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
<i>SMTTE-modellen</i>	46
<i>LP – Modellens arbejdsplatform</i>	48
<i>Sumo-modellen</i>	49
<i>De tre læringsrum af Basil Berstein</i>	50

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

"Ude i skoven ligger to huse -eller det vil sige lige i skovkanten. Disse to huse hedder Børnehuset Egeskov og Skovbørnehaven. I disse huse er der nogle dejlige børn og lige nu kalder vi dem, Lopper, Spilopper, Græshopper, Mariehøns, Mus og Krager. Vil du vide mere, så kom... kom!"

Vi går op i at være et højkvalitetsdagtilbud og strukturerer vores pædagogiske aktiviteter ud fra læreplanens pædagogiske grundlag og læreplanstemaer.¹

Børnehuset Egeskov er et hus med patina, små rum og hjemlig atmosfære. Vi har en vuggestuegruppe med plads til 15 børn, stuen hedder "Lopperne". Personalet består af pædagoger, en medhjælper, en pædagogstuderende. I børnehavedelen har vi to børnegrupper med hver 20 børn i hver gruppe. Mariehønsene og Græshopperne. Personalet her er pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælper og en PAU elev.

I køkkenet tryller Trine med vores madordning, hvor vi i vores daglige 3 måltider følger anbefalingerne fra sundhedsstyrelsen og har bronzemærket i økologi.

Vi har børn fra lokalområdet og fra oplandet. Vi har familier med forskellig etnisk baggrund, flygtninge og flersprogede. Vores hus består af mange rum, bl.a. tegne/male værksted, dukkekrog, pudrum og fællesrum. Vi har skoven som nærmeste nabo og gør flittigt brug af denne og de muligheder, der er for læring i naturen. De enkelte børnegrupper er fast på tur i skoven og

¹ Se film

lokalområdet. Vi arbejder på skift i aldersopdelte grupper og blandede aldersgrupper. Vi har en maxi gruppe for de kommende skolebørn og en mini-midi gruppe med de øvrige børn.

Vi har en stor og dejlig legeplads med mange legemiljøer, der giver mulighed for fysisk udfoldelse og fantasi. Der er god plads med mulighed for, at børnene kan fordybe sig i legen i mindre grupper. Vi har en bålplads, med mulighed for at lave bål mad og i tilknytning hertil er der beplantning med blomster og urter. Vuggestuen har sin egen legeplads, hvor børnene kan lege trygt og uforstyrret og alligevel være en del af fællesskabet med børnehavebørnene.

Når et vuggestuebarn er på vej i børnehaven, er det i perioden op til, ude og lege med de store børn. Dette giver en glidende overgang til børnehaven.

Skovbørnehaven er en alternativ daginstitution, hvor naturen bruges som læringsmiljø for 35-40 børn i alderen 3-6 år. På denne måde udgør skoven også vores legeplads, som vi betragter som et særdeles velegnet sanse- og motorikrum. Et mindre dyrehold bestående af geder og høns går rundt i dyrefolden, hvor pasning af dyrene er en af vores daglige aktiviteter. Tre dage om ugen drager børn og voksne i skoven på jagt efter nye eventyr. Børnene er på turene delt op i to aldersgrupper med ca. 17 børn i hver. Vi går fra skovbørnehaven kl. 10 og er hjemme igen 13.15. Vi ser mødet med verden udenfor og har bevidst valgt ikke at have hegn omkring skovbørnehaven. Huset består af stuen, garderobe, toiletter, køkken og kontor.

På legepladsen har vi et værksted og en skurvogn med varme, som børnene kan benytte på de kolde vinterdage. En dag om ugen er børnene på skift hjemme i børnehaven. Her laves både inde og udeaktiviteter. Det kan være maling, ler, kreative ting hentet hjem fra skoven, teater, sang, musik, mm) Ugen slutes med fælles hjemmedag, hvor der ofte er bålaktiviteter, rengøring ved dyrene og andre praktiske arbejdsopgaver.

Personale: pædagoger, pædagogisk assistent, flexjobber

Børnene respekterer grænserne for børnehaven og trives i de naturskønne omgivelser. Fordi skoven/naturen er helt tæt på, oplever man ofte dyreliv som

fugle, egern og insekter på legepladsen. Vi har et dejligt hus bestående af "stuen", garderoben, toiletter, køkken, kontor, vaskerum og rengøringsrum, som ligger i udkanten af skoven.

Vi er kendetegnet ved at bevæge os rundt uden for murerne, i skoven og i lokalsamfundet. En dag om ugen er grupperne på skift hjemme. Her laves både ude- og inde aktiviteter (maling, ler, kreative ting hentet hjem fra skoven, teater, sang og musik) Ugen sluttet med en fælles hjemmedag på legepladsen, hvor der ofte er bålaktiviteter, udmugning ved dyrene og andre pædagogiske aktiviteter.

Det pædagogiske grundlag

Barnesyn

“Det at være barn har en værdi i sig selv”²

Vi ser, det er vigtigt, at børn føler sig set og forstået, og at de oplever, at de har en demokratisk stemme.

Vi ved at tryghed er grundlaget for, at børn tør udforske verden omkring sig. Derfor gør vi brug af barnets navn i dialogen mellem os, så børnene føler sig set og hørt. Vi benytter os desuden af Cos-P. Cos-p er et program, der har til formål at fremme tilknytning i den tidlige barndom, og er primært udviklet til omsorgsgivere for børn i alderen fire måneder til seks år. Det handler om tryghed for både omsorgsgiver og børn.

Vi arbejder i børnehøjde og er oprigtige voksne. Børnene skal mødes af det pædagogiske personale på deres individuelle udviklingstrin, med fokus på ressourcerne. De kan meget mere end vi voksne tror, og vi skal huske: *hver gang vi gør noget for et barn, som det selv godt kunne have gjort, har vi holdt det en lille smule tilbage i dets udvikling.* Hvad barnet kunne i går, kan være svært i dag, men så guider vi igen, da børn har brug for gentagelser. Vi har positive forventninger til børnenes kompetencer og viden, vi betragter børnene som små individer, der skal tages alvorligt og have lov til at være børn. Ved hjælp af nærvær, omsorg og tryghed er vi med til, at udfordre børnene ud fra det enkelte barns kompetencer. Alle børn er forskellige, og vi lægger stor

² Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 16

vægt på, at der er plads til forskelligheder. Vi benytter os af vores undrende og legende tilgang i samspillet med børnene, og gennem åbenhed, tillid og respekt viser vi dem, at vi er engagerede og imødekommende voksne, der giver sig tid til den enkelte og den enkelte situation.

I børnehuset arbejder vi ud fra Marte Meo principperne som en integreret del af hverdagen. Disse principper går hånd i hånd med vores tilgang til børnene.

Dannelse og børneperspektiv

"Børn skal høres og tages alvorligt, og opleve at de medvirker og har indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteter, som start på en dannelsesproces og demokratisk forståelse." ³

Barndommen har værdi i sig selv.

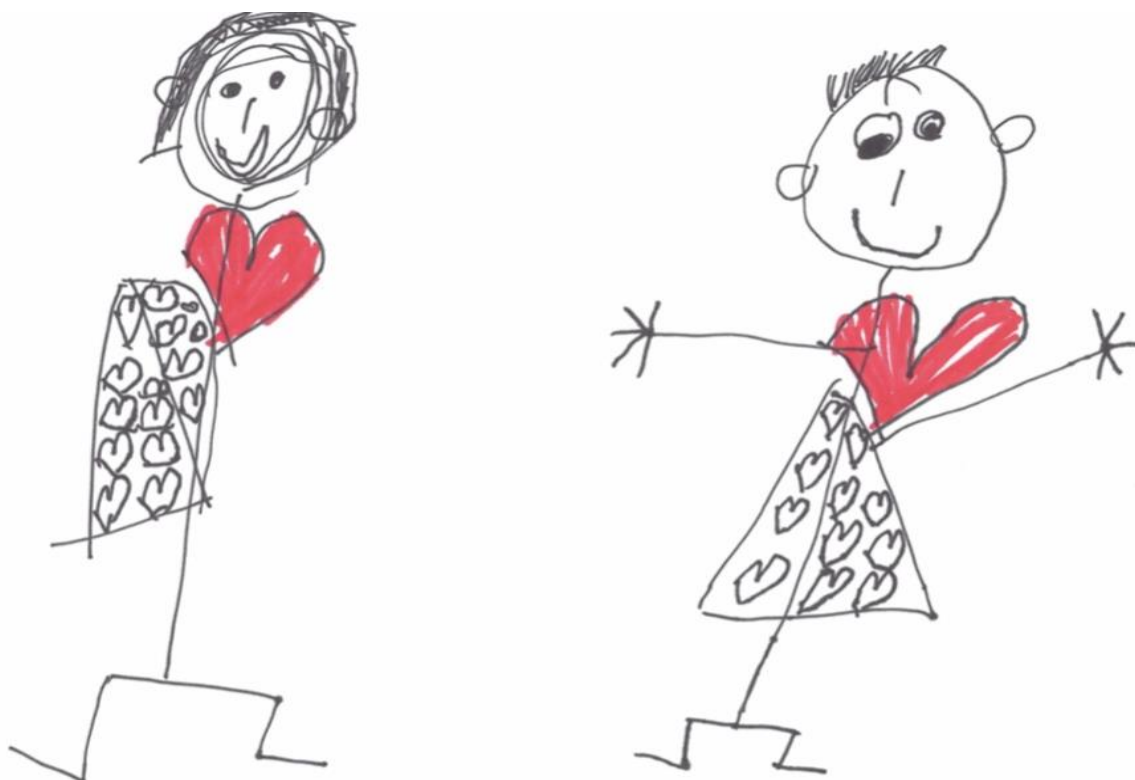
Når et barn starter i vores institution, er det starten på en dannelsesrejse som varer fra vuggestue til skolestart. Pædagogikken er baseret på at tage børnene alvorligt, værne om dem og guide dem i deres individuelle dannelsesrejse sammen med andre børn og voksne. Det gør vi ved at blande en "suppe" med: omsorg, fantasi, kreativitet, sociale relationer, leg, eksperimenter, traditioner, dyrehold, genbrug, miljøomsorg, økologi og meget mere, i en stor gryde, hvor børnene gennem deres institutionstid bliver bekendte med alle ingredienserne.

Vi har barnet i centrum, og tager afsæt i vores viden om forskellige måder at lære på med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Barnet er i læring hele dagen. På legepladsen, i garderoben, på toilettet, på stuen og på ture ud af huset. Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan - læring vægtes ud fra det enkelte barns præmisser. Vi har særlig fokus på børnenes deltagelse og arbejder med børnenes deltagelsesmuligheder og inviterer børnene til at være en aktiv del af de daglige rutiner.

Når vi planlægger aktiviteter, anerkender vi barnets alder og udviklingstrin, og vægter processen højt. Såfremt der laves et produkt, skal det afspejle barnets kunnen og de valg barnet har taget. Det er ikke så vigtigt, hvor kyllingens øjne sidder - det er vigtigt, at barnet har limet dem på.

³ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 17

Når vi drager på eventyr i skoven, har børnene indflydelse på de forskellige destinationer vi gør brug af. Børnene er med til at navngive stederne. f.eks. Stinkebjerget, som en gruppe børn, flere år tilbage, fandt på skulle hedde sådan, på grund af stedets svampeflora, der udsender en bemærkelsesværdig lugt langt omkring. Det som børn og voksne er optaget af fra ovenstående "suppe" giver inspirationen til navnet på et nyt bestemmelsessted. Børn og voksne videregiver disse historier til nye børn, og vedligeholder på den måde, vores unikke kultur og traditioner.

Leg

“Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud”⁴

En legende indstilling til tilværelsen er vigtigt at få med sig fra barndommen. Vi tager legen alvorligt, derfor skal barndommen fredes til leg. Når børnene leger, mødes de med andre og bearbejder tilværelsens udfordringer.

Vi vil løbende vurdere om det er nødvendigt at rammesætte en leg, for at støtte og guide, så den udvikler sig positiv for alle børn. Legen udgør en unik ramme, som børnene kan udvikle deres kompetencer i og har en afgørende betydning for deres selv- og identitetsdannelse.

Vi bestræber os på at skabe de bedste rammer for børnenes leg i et børnehus med hjemlig atmosfære og plads til de forskellige former for leg. Vi er bevidste om, at der i legen sker meget læring, både i at håndtere en konflikt, at øve demokrati, samt forhandle om legens rammer og regler. Vi inddeler ofte børnene i små grupper for at styrke børnefællesskabet og legerelationer.

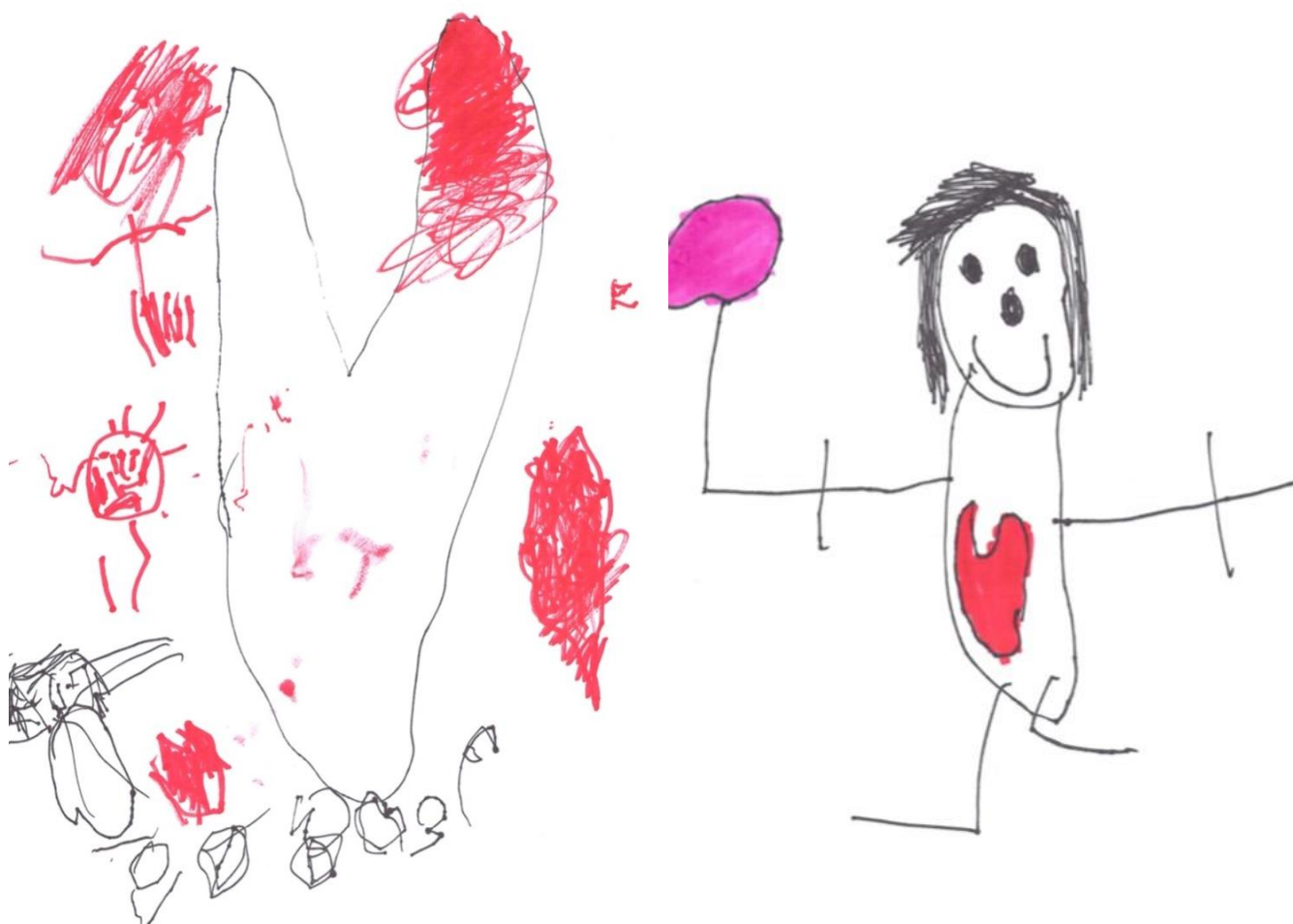
I lege dukker der nye tiltag op, i takt med at flere kammerater tilslutter sig legen. Her handler det, for det enkelte barn om at kunne sige ‘ja’ og ‘hvad nu hvis’ til den nye retning legen tager. Derfor mener vi at lege er lig med kreativitet. Den kreativitet bruges ligeledes, når vi drager på eventyr i skoven.

I nogle legesituationer er det reelt at sige ‘nej’ til flere deltagere i en leg, da det kan udvikles til en konflikt. Vi er særlig opmærksomme på, at det ‘nej’ ikke bunder i udelukkelse fra fællesskabet og bliver sagt på en acceptabel måde, således der måske siges ‘ja’ næste gang. Idet det pædagogiske personale er nærværende og engageret gennem observation og deltagelse i lege,

⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og Indhold s. 18

kender vi det enkelte barn og dets ressourcer samt eventuelle udfordringer. Derfor kan vi guide børnene til et hensigtsmæssigt "ja" eller "nej" til deltagelse i lege.

Vi ser, at leg og læring supplerer hinanden. Vi betragter derfor legen som en del af læringsmiljøet. Vi følger barnets spor og sætter ord på det enkelte barns handlinger og initiativer, så deres legekompeterencer opbygges og vedligeholdes.

Læring

” Læring skal forstås bredt (...) og handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse”⁵

Læringen indarbejdes i alle dagligdags rutiner og almindelige aktiviteter. Dvs. at vi ser på læring både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i pædagogiske aktiviteter. Vi bruger børnenes legeindhold som et pejlemærke for, hvad der optager dem i hverdagen, og som engageret pædagogisk personale pirrer vi børnenes nysgerrighed, så de åbnes for læring, både den uforudsete, spontane og planlagte. Vi har øje for barnets alder og udviklingstrin og for vores rolle i, at kunne veksle mellem at gå foran, ved siden af og bagved barnet.

Vi vægter social læring meget højt. Relationer og venskaber er afgørende for børn, da alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. Det pædagogiske personale er rollemodeller som hjælper børnenes idéer på vej til realisering.

Vi har et særligt fokus på at børnene deltager i de daglige rutiner og bliver selvhjulpne. Læring og udvikling hænger sammen, og læring sker over tid, alle børn udvikler sig, men i forskelligt tempo.

Vi betragter naturen som legerum, hvor legende læring med børnenes perspektiver er i centrum. Når vi bruger naturen og udelivet i vores pædagogiske arbejde, oplever vi frihed til at gribe de muligheder naturen og årstiderne byder, samt frihed til at tilpasse aktiviteter passende til barnets zone for nærmeste udvikling.

Naturen giver frihed til at være – og til at lære.

⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.19

Børnefællesskaber

“ Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, (...) det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet”⁶

Vi stræber efter at give hvert barn en indre troværdig stemme som jævnligt siger: “Jeg er mig og jeg tilfører fællesskabet noget godt”.

Hvilke sociale erfaringer det enkelte barn gør sig når det er i dagtilbuddet afhænger både af det pædagogiske personale og de andre børn. Som forældre og pædagogiske personale er man rollemodeller for det enkelte barn. Et velfungerende børnefællesskab er præget af anerkendelse af alle familier uanset disses forudsætninger.

Vi vil give hvert barn så højt selvværd og selvtillid så muligt, og disse opbygges stille og roligt i den ligeværdige relation som børnene oplever i mødet med andre børn og voksne. Derfor lægger vi stor vægt på at skabe rum, både inde og ude, fysisk og psykisk, til at børnene kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur. Samt at de får mange muligheder og nødvendig støtte til at udvikle deres sociale relationer til både børn og voksne.

Vi mener at alle børn skal være en del af et børnefællesskab. Dette understøtter vi ved at opdele børnene i mindre grupper, hvor der er fokus på, at de kan få øjnene op for hinanden samt udvikle relationer. Vi sætter ord på børnenes initiativer og handlinger i samspillet børn og voksne imellem og arbejder ud fra det fælles tredje, som oftest bunder i et af barnets interessefelter. På denne måde præsenteres børnene, gennem dagligdagens fælles oplevelser, for de sociale normer.

⁶ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 21

Vi går ofte på besøg mellem vores institutioner, vi mødes i skoven og byen og på denne måde udvider vi børnenes sociale erfaringsområde. Vi har fælles pasning i vinter-, påske- og juleferien, og her genkender børnene ofte hinanden fra tidligere besøg, og fornyer eksisterende relationer eller skaber nye til både børn og voksne.

Denne identitetsdannelse i børnefællesskabet er en lang proces gennem hele barndommen og kræver støtte og opbakning fra både andre børn i institutionen, børnenes forældre og det pædagogiske personale i institutionen.

Pædagogisk læringsmiljø

"Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunkt for arbejdet med børns læring."⁷

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen, både i forbindelse med børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og i de daglige rutiner. I vores arbejde indgår mange overvejelser omkring det enkelte barns og børnegruppens forudsætninger for læring. Vi tager hensyn til børnenes interesser og behov, deres indbyrdes relationer og sørger for omsorg og nærvær, således at børnene kan lære og dannes i sociale relationer. Børnenes undren og spørgsmål er med til at rammesætte dagens eller morgendagens aktiviteter og læringsmiljø. På denne måde skaber det pædagogiske personale rammerne for det enkelte barns trivsel, og barnet har selv indflydelse på sin egen hverdag.

Vores børnehuse giver mulighed for at tilbyde børnene mange forskellige læringsrum. Legepladsen indbyder til andre "rum" og skoven byder på allerede etablerede læringsmiljøer, som straks tages i brug af både børn og det pædagogiske personale. På alle stederne anvender vi tilrettelagte voksenstyrede læringsmiljøer, men lige så gerne benytter vi os af børneinitierede læringssituationer som vi videreudvikler og guider børnene rundt i.

I vores fysiske rammer både i skoven og hjemme i institutionen, inde og ude, skaber vi rum for sproglig læring. Vi har samtaler med børnene, skriver og læser med dem og synger og rimer med dem. På vores vægge, på legetøjet og i de daglige rutiner bliver børnene fortrolige med bogstaver og deres tilsvarende lyde. De inspireres og opfordres til at bruge sproget og kommunikere med både voksne, børn og deres familier mfl.

⁷ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 14

I vuggestuen vægter vi det enkelte barns søvnbehov højt, så barnet er veludhvilet efter søvnen og klar til leg, aktivitet og social dannelse. Vi følger sundhedsstyrelsens anbefalinger i forhold til søvn.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan, skal dagtilbuddet have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem."⁸

Forældre og dagtilbud har i fællesskab et ansvar for barnets dannelse, trivsel, læring og udvikling. Vi forventer at forældrene vil holde sig opdateret på Aula og bakke op om det arbejde, der foregår i dagtilbuddet.

Vi har forskellige arrangementer bla. forældre-kaffedage, arbejdsdage, Lucia optog mm., hvor forældrene bakker godt op og dermed viser børnene de gode indbyrdes relationer og det sociale sammenhold. Når forældrene viser vejen og støtter op, smitter det af på børnene. Således at der er grobund for at støtte og udvikle det sociale sammenhold og relationerne blandt børnene indbyrdes og deres forældre. Forældrene er vigtige samarbejdspartnere og bliver lige som børnene mødt af engagerede og imødekommende pædagogisk personale. Vores forældreråd er aktive i forhold til vores årshjul med bl.a. arbejdsdage, hvor forældre, børn og personale er fælles om opgaver. Dette giver fælles ansvar og sammenhold forældre, børn og personale imellem.

I Skovbørnehaven er det forældrene, med deres barn, som på skift varetager pasningen af dyreholdet i weekenden.

⁸ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.24

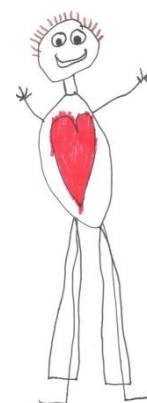
Vi møder forældrene med interesse og engagement i dagligdagen. Vi bestræber os på at give forældrene et indblik i børnenes dagligdag via Aula med dagbøger og/eller billeder. Disse indblik er gode sproglige redskaber som forældrene kan bruge til at støtte barnet til en ligeværdig dialog med forældrene om deres dag, uanset kommunikationskompetencer.

I vuggestuen lægger vi grobunden til det gode forældresamarbejde, når vi inviterer til besøgsdage. Her ser forældrene os voksne i dagligdagen og hvordan vi begår os med børnene, samtidig er der plads til gode samtaler, der gør at vi får skabt en god og tryk relation. Vi har altid tid til forældrene, og giver os god tid til indkøring af barnet.

I børnehusene tilbydes alle en samtale indenfor det første halve år, så forældrene bliver opdateret om deres barns opstart, trivsel og daglige udfordringer i flere detaljer end vi kan nå i dagligdags samtaler.

Herefter afholdes en samtale om året og en samtale et halvt år før skolestart. Ved behov, fra forældre eller vores side af, kan der indkaldes til yderligere samtaler, hvis barnet ikke er i trivsel. Man er som forældre altid velkommen til at kontakte os og lederen i forhold til samtaler.

Vi opfordrer til besøg af både forældre og barn, op til start i børnehave. I er altid meget velkomne både inde, ude og hos os i skoven.

Børn i udsatte positioner

“Det pædagogiske personale (...) har positive forventninger til et barn i en udsat position. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet”.⁹

Som udgangspunkt skal børnene udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter med andre børn og voksne. I særlige situationer, kan det være en fordel at give det udsatte barn mulighed for interaktion i mindre grupper, hvor det pædagogiske personale kan arbejde målrettet med barnets specifikke udfordring.

Vi lægger stor vægt på, at børn i udsatte positioner inkluderes i hverdagen og ikke fastholdes i negative mønstre. Vi tager afsæt i anerkendelse og barnets ressourcer. Ethvert barn har værdi, og gør det bedste det kan, ud fra hvad det har lært.

Vi laver handleplaner med tiltag for at fremme barnets trivsel og arbejder ud fra Viborg kommunes tværfaglige model. Den tværfaglige model er stilladset for vores samarbejde med relevante fagprofessionelle om børnenes trivsel, læring og udvikling. Vi har fokus på barnets ressourcer fremfor dets udfordringer.

Vi anvender TOPI, som redskab til tidlig opsporing og indsats, hvor børnenes trivsel er i højsæde. Vurderer vi ændring/bekymringer om barnets trivsel, tager vi en dialog med forældrene herom, da forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere.

Vi respekterer at, også forældre er forskellige med forskellige ressourcer og forskelligt niveau af overskud. Vi tager hensyn og støtter op om forælderrollen, så det gavner barnet bedst muligt.

⁹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 26

Sammenhænge

"At skabe sammenhæng kan fx handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser..."¹⁰

Sammenhæng fra dagpleje/vuggestue til børnehave

Inden barnet starter har vi altid en overlevering sammen med dagpleje/vuggestue og forældre. Her snakker vi kort om hvem barnet er og hvordan vi bedst muligt modtager barnet. Forældre og dagpleje/vuggestue har udfyldt TOPI papirer, som vi modtager.

Forældrene får en rundvisning i institutionen og en snak om hverdagen i børnehaven. Vi aftaler nogle besøg inden start, om muligt, og hvordan de tænker opstarten vil fungere bedst for både barn og forældre. På den måde er vi alle klædt på til at modtage barnet, og forældrene er trygge ved at overlade deres barn til os.

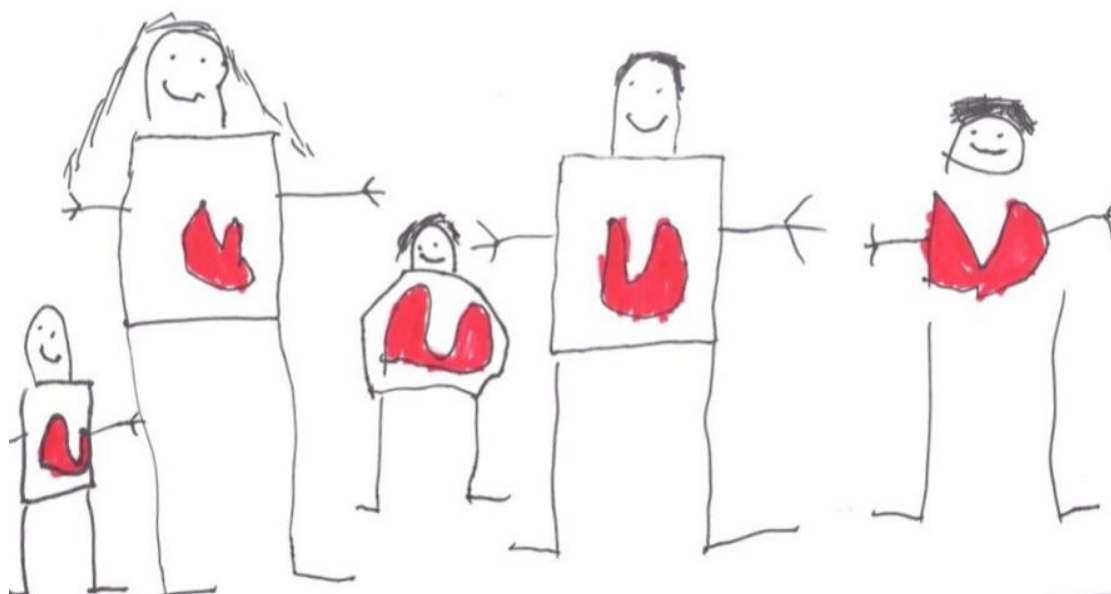
Når et barn fra vuggestuen, skal starte i børnehaven, vil barnet i de sidste måneder op til starten komme på besøg i børnehaven, ved behov sammen med en voksen fra vuggestuen. Det giver barnet mulighed for stille og roligt at få kendskab til børn og det pædagogiske personale i børnehaven, og allerede her begynder barnet at danne relationer til det nye pædagogiske personale og de nye venner. Barnet møder også her de gamle venner fra vuggestuetiden. Denne glidende overgang er med til at gøre overgangen tryk og rolig for barnet. Mange børn glæder sig også til børnehavestarten og er parate til at tage imod de nye oplevelser, og hermed tilgodeses også barnets behov for nye udfordringer.

¹⁰ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 27

Når et barn fra dagplejen, skal starte i børnehaven, opfordrer vi dagplejeren til at komme på besøg. Det er meget værdifuldt for barnet at komme på besøg sammen med dagplejeren og vennerne fra dagplejen, og det er et godt supplement til de besøg barnet kommer på sammen med forældrene. De små besøg giver gensidigt kendskab og tryghed.

Vi har et godt samarbejde med dagplejerne. De er gode til at komme ind på legepladsen og lege, så barnet der skal starte, kender stedet. Vi holder dagpleje-dage, hvor alle dagplejere er velkommen en formiddag. Her laver vi lidt lækkert på bålet, pandekager eller boller med skvalderkål, eller vi har en kreativ aktivitet på programmet ude på legepladsen, oftest med naturen og årstiden som inspirerende omdrejningspunkt.

Legestuen ligger lige ved siden af Skovbørnehaven, så her snakker vi over hegnet. Børnene er nysgerrig begge veje, for at se hvad der foregår på den anden side. Søskende kan sige hej og "gamle" børn kan sige hej til deres dagplejere.

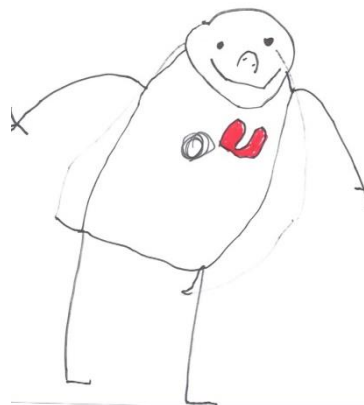
Sammenhænge til børnehaveklassen

I børnehaven samles de kommende skolebørn i maxigruppen. Vi arbejder med forskellige emner: Hvem er jeg, rystesammenture, cykeldage, Kjællinghøl besøgsdag med naturvejleder eller overnatning i shelter, opgaver med bogstaver og tal og besøg i 0. klasserne. I forbindelse med de forskellige aktiviteter udvikler børnene deres koncentration.

Vi besøger løbende (og oftere op til skolestart), de omkringliggende skoler, hvor de kommende skolebørn skal starte. På denne måde bliver børnene trygge med omgivelserne på deres nye skole, og de ser kammeraternes nye skole. Vi tager udgangspunkt i barnets sociale kompetencer, og vi har fokus på, at barnet udvikler empati og rummelighed og bliver i stand til i et vist omfang at kunne udsætte egne behov for at kunne indgå i fællesskabet.

Børnene øver at være i centrum, når vi lige efter sommerferien lader børnene skiftes til at fortælle den øvrige børnegruppe, om hændelser og steder fra sommerferien. Denne aktivitet gentager vi i december, hvor nisser besøger børnene.

Når kommende skolebørn har lavet et produkt (tegning, maleri mm.) guider vi dem til selv at skrive deres navn derpå. Vi introducerer ofte nye og gamle sanglege for børnene, hvor vi voksne deltager. Efter flere gentagelser oplever vi børnene selv igangsætte legene og introducere dem for de yngre børn i børnehaven.

Inddragelse af lokalsamfundet

Dagtilbuddet skal...*”overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.”*¹¹

Lokalsamfundet skaber en forståelse af verdenssamfundet. Med afsæt i børnenes interesser besøger vi lokale virksomheder, vi samarbejder med spejderne om besøgsdage, vi arbejder med Viborg kommune om ”Vildere Viborg” (et projekt om at gøre legepladserne mere biodynamiske og rige på dyreliv) og vi samarbejder med dagplejerne om projekt ”Grønne Sammen” (et projekt om at give børnene en forståelse for naturbevarelse, genbrug og affaldssortering). Desuden har vi et samarbejde med Nørgaards Højskole.

Vi besøger Viborg bibliotek, hvor der opføres teater, vi besøger Naturskolen med naturvejleder og vi bevæger os ud i Bjerringbro by for f.eks. at følge åen, handle i Brugsen eller se på togene og busserne på stationen. Kirken besøger vi til jul og påske, på Bjerringbro bibliotek låner vi bøger og Bjerringbro Bio tilbyder ofte en biograftur, specielt designet til vores aldersgruppe.

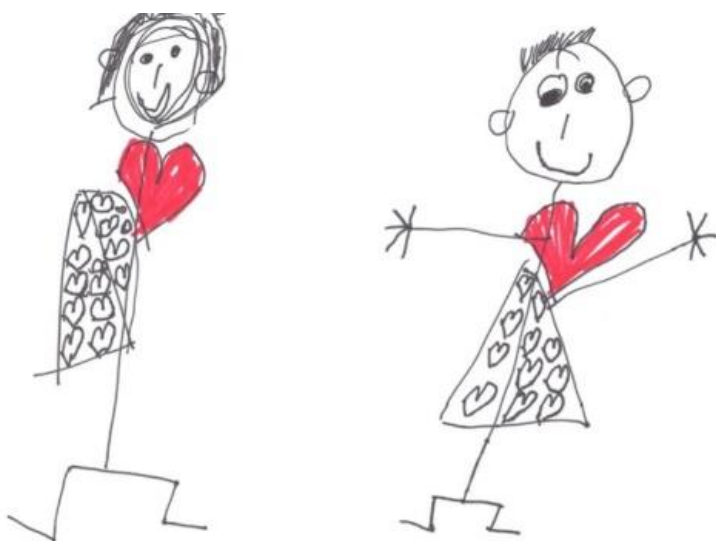
Med skoven som nabo giver vores ture i skoven ofte mulighed for at møde skovarbejderen, hundelufteren, dagplejerne, motionisterne og ikke mindst stavgængerne, som ofte søger kontakt med børnene. Legepladserne rundt i byen besøger vi også tit.

Idrætshallen mødes vi i, når der arrangeres krop og bevægelse på tværs af institutionerne. Dette er både for vuggestuer og børnehaver med voksenstyrede bevægelseslege.

Vi har også tradition for deltagelse i den årlige udstilling som biblioteket står som arrangør af. Et arrangement, som er henvendt til børnehaver og sfo´er, og som tager afsæt i et aktuelt samfundstema.

¹¹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 29

Generationer mødes, når plejehjemsbeboerne, som bor på modsat side af vejen, besøger Skovbørnehaven, på legepladsen og møder børnene. Skovbørnehavens dyrehold er ligeledes et mødested både for de ældre beboere og dagplejen, som lige skal forbi med lidt foder til dyrene. Skovbørnehaven inviteres til årstidsfester på plejehjemmet f.eks. tøndeslagning til fastelavn, juleoptog samt andre tiltag som opstår i løbet af året.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer."¹²

Vores institution er et hus med en skøn patina, der leder tankerne hen på hjemlig hygge. Huset giver mulighed for etablering af forskellige læringsmiljøer ud fra børnenes alder og interesser. Vi sørger for at børnene får mulighed for at skabe gode relationer uforstyrret, ofte ved hjælp af små rum eller "rum i rummet". Dette sikrer rum med sprogstimulerende læringsmiljøer.

Institutionens udsmykning og indretning er inspirerende og stimulerer børnene. Sange og tegninger hænges op i børnehøjde og børnene får lov til at hænge deres eget 'produkt' op.

Vi bevæger os dagligt ud i naturen på vores legeplads og/eller i skoven som er vores nabo. Her får børnene en naturoplevelse som giver et sanseligt møde med omverdenen, følelser og nysgerrighed aktiveres og vi møder både liv og død. I den æstetiske oplevelse af naturen inspireres vi af naturens linjer, former, dufte og farver. Børnene gør sig her erfaringer med verden og naturens principper. Naturens skønhed giver inspiration til meget kunst. Kunsten foregår enten i skoven eller naturmaterialer bringes hjem til børnehaven og anvendes her til kunst på vægge eller leg. I Skovbørnehaven er der udstillingsskabe udenfor og indenfor, hvor børnenes fund fra skoven og deres kreative produkter udstilles.

I vuggestuen inddeles børnene i små grupper i løbet af formiddagen sammen med en voksen. Dette for at tilgodese det enkelte barns behov.

¹² Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.30

Vuggestuen har deres egen indhegnede kuperede legeplads, men bruger lige så ofte børnehavens. Vuggestuen har sandkasse, kørebane, rutsjebane, gyngem.m.

Børnehavens legeplads er helt fantastisk med mange små "lege-pladser". Den er en varieret kuperet legeplads med både en fodboldbane, kørebane, hvor vores køretøjer bliver flittigt brugt samt legehuse, sandkasse, gynger og ikke mindst vores svævebane. Legepladsen er med både høj og lav beplantning, så der kan altid findes skygge og læ. Vi har mange blomster og bede med krydderurter/bær, på denne måde taler vi både til syns-, lugte-, føle- og smagssansen.

Skovbørnehaven tager udgangspunkt i skoven, hvor en stor del af dagligdagen udspiller sig. Skovbørnene kan her sprede sig over et stort areal, hvor de kan lege i større eller mindre grupper eller søge sit eget selskab, når der er brug for ro og tilbagetrækning. Skoven byder på leg i et udfordrende miljø bestående af væltede træer der skal forceres, stejle bakker og skrænter som skal bestiges, træer som er spændende at klatre i og naturens egne materialer, som anvendes til legen.

På Skovbørnehavens legeplads findes mange små huler og muligheder for at dele børnegruppen op, så der opstår unikke legerelationer. Vi har et skovhus hvor vi spiser og leger, især når det regner, en shelter som bruges til leg, en sandkasse, en bålplads som også er velegnet til historiefortælling og en scene, som bruges både til sang, dans og leg. Vi har også en jordbakke, hvor det er tilladt at grave, køre/løbe i fuld fart nedad og fodboldbane/parkours bane alt efter behov. Legepladsen udvikler sig hele tiden efter børnegruppens behov og ønsker. På legepladsen står desuden en gammel skurvogn med radiator, som bruges til hygge og læ især i vinterhalvåret. Skurvognen er dekoreret som en eventyrvogn med malede vægge og lysdekoration.

De seks læreplanstemaer

“Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.”¹³

I den pædagogiske læreplan skal det fremgå hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

“Alsidig personlig udvikling handler om at (...) børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden

Alsidig personlig udvikling handler om at introducere børn til forskellige måder at håndtere konfliktfyldte situationer og følelser på i samarbejde med forældrene.

Vi møder alle med et ‘hej’ og deres navn, så barnet føler sig set og hørt. Alle er forskellige og har forskellige ressourcer, og det ser vi som en styrke. Vi ser barnet som dét, det er. Vi skaber nogle rammer, hvor det enkelte barn kan opleve sig selv som et værdsat individ, der samtidig er beskyttet af fællesskabet.

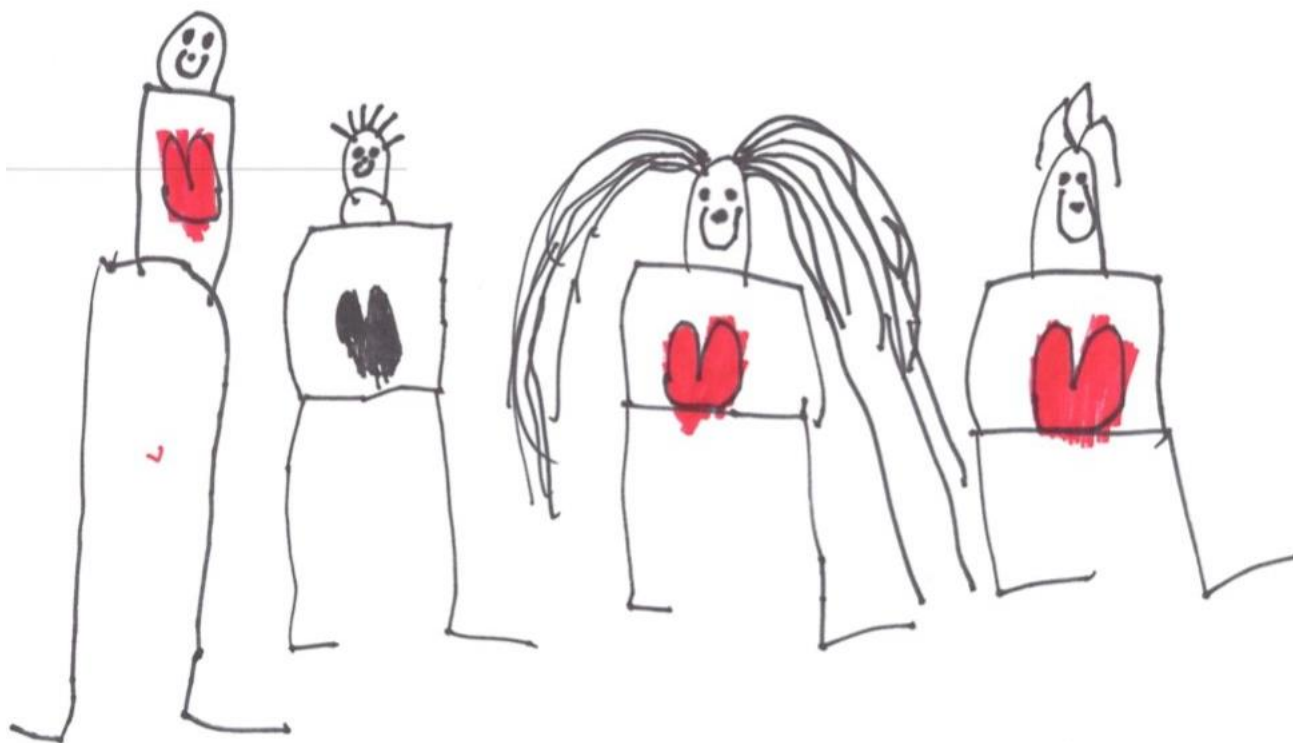

Børn udvikler selvrespekt, selvtillid og selvværd, når de indgår i relationer med betydningsfulde andre. Vi har et stort ansvar for at barnet føler sig

¹³ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.32

betydningsfuldt som individ. Dette sikrer vi ved at benytte Marte Meo principperne i hverdagen. Vi støtter det enkelte barn i at hjælpe til med de ting, det kan håndtere i forhold til dets alder og udvikling. Oplevelsen af at mestre noget der er svært skaber tillid til egne potentialer og fordrer til nye mestringer. Barnet oplever og mærker rusen af sejr.

Vores pædagogiske praksis tager ofte afsæt i naturen, hvor børnene blandt andet er i nogle udendørs rammer med mulighed for naturlig risikostreng, med fokus på sikkerhed, uden at berøve dem udfordringen og spændingen. Vandet i bækken er koldt og vil for nogen skabe en følelse af ubehag når fødderne mærker det kolde vand samt bunden af bækken. At mærke følelsen af ubehag der går over igen i et læringsmiljø præget af fællesskab, omsorg, tryghed og nysgerrighed udvikler engagement, livsduelighed og gåpåmod.

Social udvikling

”Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer... samt at det understøtter ”fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.”¹⁴

Gennem ligeværdige relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer. Det er vigtigt for barnet at være en del af fællesskabet, hvor det har mulighed for at bidrage værdifuldt, relevant og opleve at det hører til. Børns sociale læring og udvikling kan også finde sted, når de iagttager andre børns leg. Læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn og til det pædagogiske personale.

¹⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.39

Hos os leger børnene på tværs af alder, køn, stuer og kultur. Vi anerkender initiativer og følger børnenes spor, så vi understøtter barnets legerelationer. Det pædagogiske personale optræder som rollemodeller i forhold til omgangstonen. Vi drager omsorg, er rummelige og anerkendende.

I løbet af dagen bruger vi aldersopdelte grupper. Formålet med det er, at vores pædagogiske aktiviteter både i skoven og i institutionen målrettes den enkelte børnegrupes alder og udvikling. Hverdagen og læringsmiljøet tilrettelægges, så alle har mulighed for at være en del af fællesskabet i leg og aktiviteter.

Vi sætter ord på de handlinger børnene gør i forhold til det sociale samspil og øver på denne måde, at de får øjnene op for hinandens kompetencer og forståelse for hinandens handlinger. Grundtonen er positiv; vi fokuserer på det, der virker. Når børnene bruger "vi så" frem for "jeg så" vurderer vi at barnet er godt på vej i udviklingen af sociale kompetencer.

Det pædagogiske personale går foran, bagved og ved siden af barnet i deres læringsproces med at "lære at lege" indenfor de sociale spilleregler.

Kommunikation og sprog

*"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden... samt at de (...) opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber."*¹⁵

Kommunikation og sprogtilegnelse er centralt for at kunne danne relationer og indgå i fællesskaber. Både forældre og det pædagogiske personale skal understøtte barnets nonverbale og verbale sprogudvikling. Dette gøres gennem de interaktioner som er både mellem barnet og de andre børn, og mellem barnet og de voksne.

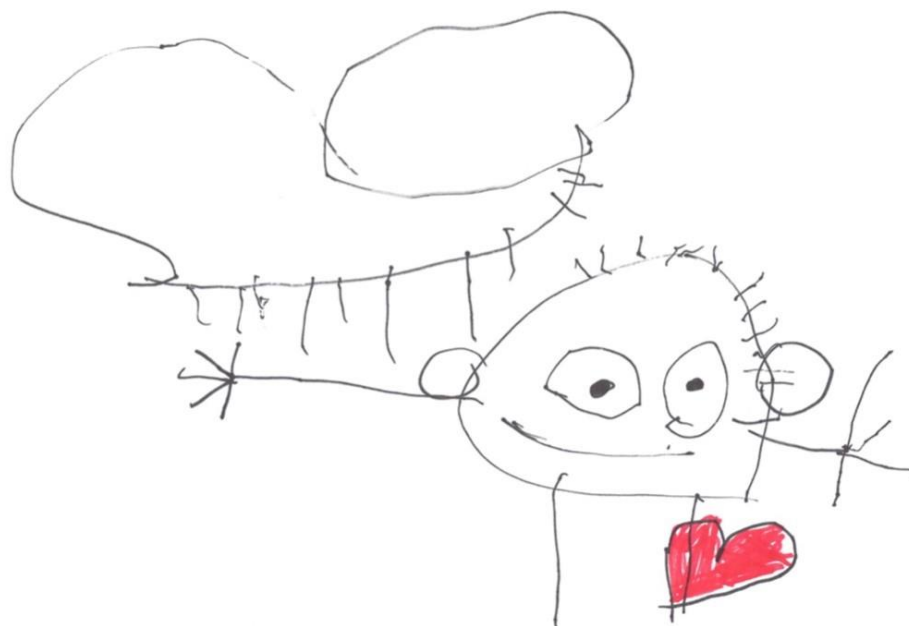
Det pædagogiske personale er sproglige rollemodeller, der gennem de tre læringsrum og zonen for nærmeste udvikling, skaber læringsmiljøer for både det enkelte barn og børnegruppen. Vi arbejder med Samtaler i hverdagen, hvor dialogen giver mening for barnet. Vi følger barnets spor, udvider barnets ordforråd og sprogforståelse med forskellige sprogstrategier, og vi guider til turtagning med skiftevis at lytte og tale. Vi har et tæt samarbejde med kommunens logopæd, og kan med dette samarbejde tidligt støtte og vejlede børn med sproglige udfordringer og dets forældre.

Vi tilbyder mange forskellige læringsmiljøer og aktiviteter der understøtter sprogtilegnelsen. I vores institution er skriftsproget synligt og tilgængeligt for børnene. Vi prioriterer legen, som giver anledning til sproglige øvebaner for den verbale og nonverbale kommunikation. Vi benytter os af små sproggrupper, med helt specifikke indsatsområder, når behovet opstår.

¹⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.41

Vi bruger piktogrammer i garderoben. Det giver genkendelighed og anledning til dialog. Hvordan er vejret i dag? Hvilket tøj skal jeg have på? I hvilken rækkefølge skal jeg tage tøjet på? Dette skaber dialog i børnegruppen og med det pædagogiske personale. Desuden er det en god hjælp til tosprogede børn.

Vores mange skovture giver anledning til dialog, hvor spørgsmål ofte opstår omkring de ting, vi ser på vores vej. Vi stiller åbne spørgsmål og undrer os sammen med børnene og får sat ord på oplevelserne. Vi stopper op, reflekterer og formulerer ord og begreber, for herved at styrke sproget og udfolde oplevelsen i et fællesskab.

Krop, sanser og bevægelse

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder, at bruge kroppen på... foruden at ...alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop..."¹⁶

Sanserne er børnenes adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe den. Både den fysiske del, der har betydning for barnets motoriske udvikling og automatisering af bevægelser, og den mere sanselig del, der handler om kropsfornemmelse, kendskab til og tryghed ved kroppens signaler og ro ved at hvile i sig selv, er vigtige for barnets kropslige udvikling.

Vi støtter barnet i selvhjulpenhed, når barnet selv skal lære at klare påklædning, toiletbesøg, håndvask og andre situationer i hverdagen. Vi benytter os af naturen/skoven hvor vi får mange kropslige og sanselige oplevelser i det kuperede terræn. Vi giver også børnene udfordringer så de udvider deres egne grænser og oplever sejre. Vi har en motorisk udfordrende legeplads, hvor børnene præsenteres for aktiviteter, der stimulerer deres sanser. Vi har f.eks. plantekasser med krydderurter, blomster og bærbuske og en bålplads. Vi giver også plads til stillesiddende fordybelse og kreative aktiviteter, både ude og inde.

Det er vigtigt at børnene inviteres til at få så mange forskellige oplevelser og erfaringer med kroppen som muligt i leg, aktivitet og hverdagssituationer, da motorikken har stor betydning for et barns indlæring gennem hele livet.

Når vi spiser lærer vi børnene at spise varieret og prøve noget nyt mad, vi snakker om, hvad de spiser, og hvor det kommer fra, de øser selv deres mad på tallerken og rydder af bordet. I Skovbørnehaven spiser vi oftest vores

¹⁶ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.43

madpakker, ude i skoven, og her finder børnene selv en plads i skovbunden at sidde på, og gør sig f.eks. erfaringer med at det er bedst at sidde med benene nedad, når man sidder på en bakke.

Natur, udeliv og science

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed... som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling... og ...så børnene får erfaringer med en begynde matematisk opmærksomhed".¹⁷

Naturoplevelser i barndommen bidrager både til den følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. Når børn har mulighed for at være i, sanse og opleve naturen på alle årstider i forskelligt vejr og landskaber, styrkes deres sanseapparat og deres motoriske udfoldelse. Børnene kan bygge, skabe, konstruere og udforske forskellige naturmaterialer. At bruge naturen som eksperimentarium og legerum kan danne grundlag for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.

Da vores legeplads er placeret tæt ved skoven vil man kunne opleve dyreliv, såsom egern, fugle, mus og insekter på legepladsen. Det gør det samtidig muligt for børnene, på helt tæt hold, at se og undersøge forskellige dyr og insekter. Vi forsøger at udvide børnenes forståelse af naturens cyklus, bl.a. ved synliggørelse af forrådnelsesprocessen i vores "dødebur" eller dialog om hvem der lever af hvem i naturen.

Vi understøtter børnenes voksende matematiske opmærksomhed, f.eks. når vi skal på tur, hvor vi samles og tæller sammen med børnene: Hvor mange er vi? Hvem og hvor mange mangler vi i dag? Eller når vi sorterer legetøj eller naturmaterialer i skoven.

Vi benytter os af vores nærområde til ture ud af huset, for at udforske naturen og går ofte tur op i skoven. Vi indsamler ting fra naturen, som kan bruges til kreative produkter, eller til leg på legepladsen.

¹⁷ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.45

Vi er ikke biologer eller levende naturopslagsbøger, men vi undrer os sammen med børnene. Det pædagogiske personale kender ikke altid svarene på børnenes utallige spørgsmål, men vi finder en løsning sammen, ved at kaste spørgsmålet tilbage til barnet "hvad tror du?" og finder svaret ved hjælp af bøger eller digitale medier. Her stimulerer vi barnets nysgerrighed og evne til at finde løsninger, og der opstår en dialog om naturens forunderligheder. Børnene lærer at bruge naturen, uden at misbruge den og passe på den, når vi f.eks. spiser vores medbragte madpakker, og husker hinanden på at emballage og madpapir skal med hjem i rette affaldsspand. Vi voksne er rollemodeller og understøtter børnenes voksende miljøansvarsbevidsthed gennem vores handlinger og forklaringer.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier... og får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagere..."¹⁸

Børn får mulighed for at opleve nye sider af sig selv, og udtrykke sig på forskellige måder, når de tilbydes læringsmiljøer med fokus på kultur. Børns sanser og følelser aktiveres af den kunstneriske og skabende kraft som kulturen tilegner dem i hverdagslivet. Vi vægter derfor at skabe læringsmiljøer, som formidler glæde ved æstetiske oplevelser og den skabende praksis. Vi støtter og opfordrer børnene til at eksperimentere med, og afprøve, sig selv indenfor en mangfoldighed af kunstarter og udtryk.

Vi gør meget ud af at markere højtider og inddrage børnene i disse. Vi præsenterer børnene for traditioner som fastelavn, påske og jul, og vi har mange traditioner, når vi afholder barnets fødselsdag.

Til fastelavn i Børnehuset Egeskov afholdes der tøndeslagning, børnene inviteres til at være udklædte og der deles fastelavnsskiver ud.

Skovbørnehaven bor lige overfor plejehjemmet og de ældre medborgere involveres i vores fastelavnstraditioner. Vi går udklædt på gangene i plejehjemmet og synger fastelavnssange, før vi slår katten af tønden i plejehjemmets spisesal foran glade beboere.

I påsken har vi påskefrokost i Børnehuset Egeskov og i Skovbørnehaven afholder vi æggetriller-mesterskab.

I Børnehuset Egeskov samles børnene ved juletid, til en tur op i skoven for at lede efter og hente nisserne, som plejer at besøge hver stue til jul. Hvert barn får en nisse med hjem til overnatning for en enkelt nat. De ældste børn i

¹⁸ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s.47

børnehaven går Luciaoptog for deres forældre og efterfølgende inviteres alle forældre til børn i børnehaven og vuggestuen til kaffe og æbleskiver.

I Skovbørnehaven samles børn, forældre og personale ved juletid, til en fælles lygtetur i skoven efter mørkets frembrud, for at finde julemanden, som gerne skulle være i en hule som børnene forinden har bygget til ham, ude i skoven. I julemåneden er der samling hver dag med lystænding, remser, nisser og fortællinger. På plejehjemmet udføres Lucia eller juleoptog.

Alle deltager i julegudstjeneste i kirken og medbringer julepynt til juletræet inde i kirken. Efterfølgende serveres der æbleskiver og saftevand i kirkecentreret. Hjemme i institutionen får børnene rig mulighed for at udtrykke deres kreativitet i julegaveværkstedet og i fremstillingen af julepynt.

Hvert år deltager vi i en udstilling i Gudenåhuset, hvor dagplejere, daginstitutioner og SFO'er bidrager med hvert deres produkt, ud fra et fælles emne eller overskrift. Vi besøger udstillingen og får en dialog med børnene om hvordan de andre deltagere har fortolket emnet. I projektet LeGeKuNsT inviterer vi en kunstner ind i huset og samskaber os sammen med kunstneren. I hverdagen laves der forskellige pædagogiske aktiviteter med fokus på kulturelle udtryksformer. Børnene præsenteres for forskellige redskaber, materiale og medier, så de får mulighed for at kunne afprøve sig selv både kropsligt og sanseligt. Her opstår magi når kunsten og pædagogikken mødes i legen og fællesskabet.

I vuggestuen er sang og musik en stor del af vores hverdag. Sangene og remserne hænger i børnehøjde, hvilket giver børnene mulighed for selv at finde sangene frem. Det giver medbestemmelse og deltagelsesmuligheder. Børnehaven bruger musikken fra digitale medier og fra projektet Magiske Musikkapper til bevægelse og dans. Musikken er med til at danne fællesskab og styrke venskaber på tværs af børnefællesskaberne.

Evalueringskulturen

"At personalet udvikler en fagligt selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogisk praksis. (...) At personalet får øje på deres praksis, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis".¹⁹

I Børnehuset Egeskov og Skovbørnehaven arbejder vi med at udvikle kvaliteten af det pædagogiske arbejde. Vi arbejder systematisk med en tidslinje, hvor en pædagogisk medarbejder, i samarbejde med leder bliver skrevet op til at holde et oplæg om et selvvalgt emne for resten af det pædagogiske personale. Et emne kan eksempelvis være hvordan en medarbejder har været på kursus i KRAP som en pædagogisk metode, og hvordan KRAP kan bruges i forbindelse med at skabe de bedste forudsætninger for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. I oplægget skabes der viden om metoden og plads til at få øje på hvordan KRAP kan bruges i hele dagtilbuddet både i børnehaven, vuggestuen og Skovbørnehaven.

Evalueringsmodel

Emner som opstår i forbindelse med struktur, pædagogiske læringsmiljøer eller fokus på udvikling og trivsel for alle børn, vil blive skrevet på dagsordenen til enten p-møder eller stue-møder. Disse opstående emner fra praksis arbejder vi med, ud fra vores evalueringsmodel som er tænkes ind i vores SMTTE model, hvor vi tillægger hv spørgsmål. Herudfra tager vi stilling til om vi skal

¹⁹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 50

undersøge data og evt. hvordan vi skal gøre dette. Dernæst sætter vi ny evalueringsdato på.

Vores evalueringskultur er derfor inspireret af vores Simon Sinek og SMTTE model. Det vil sige at vi benytter Simon Sinek modellen i evalueringspunktet i vores SMTTE.

Evaluering ud fra den pædagogiske læreplan ved hjælp af KVALid og TOPI

KVALid i Børnehuset Egeskov og Skovbørnehaven

System for beskrivelse, refleksion og evaluering af praksis kontra KVALid, TOPI, Tværfaglig model mm.

INDSATS for høj kvalitets²⁰ dagtilbud

Efter hver TOPI trivselsundersøgelse udføres følgende:

Det pædagogiske personale arbejder individuel med Topi på alle børn
Det pædagogiske personale arbejder gruppevis med Topi, hvor fælles forståelse og indsats igangsættes.

Forældre orienteres om hvor deres barn er positioneres

Der udvikles handleplaner for børn der positioneres i gul og rød

Der tages udgangspunkt i de enkelte indikatorer i

HP/SMTTE/FOKUSPUNKT

Der reflekteres og evalueres ud fra evalueringsmodellen i udarbejdet læreplan

Der udarbejdes struktur for aktiviteter hvor der er læringsmiljø i

Børnefællesskaberne og omgivelserne

Hvilke aktiviteter sættes i gang?

Hvornår?

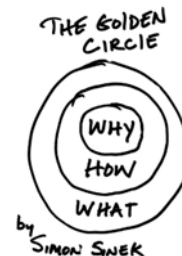
²⁰ KVALid hæfte – Et redskab til dialog, evaluering og udvikling af kvalitet I dagtilbud med afsæt I det fælles pædagogiske grundlag

Hvorfor? (faglig refleksion og dokumentation)

Didaktik og organisering af læringsmiljøet

Ud fra et KVALid sprog vil vi koble disse punkter til struktur og systematik i praksis. Det vil sige, at vi i hverdagen ved;

- Hvad vi laver med børnene
- Hvordan vi gør det
- (Hvornår vi gør det)
- Hvorfor vi gør det²¹

Dette giver et pædagogisk stærkt fundament for alle børn, da de på denne måde ved hvad de skal og hvornår de skal det.

²¹ Inspireret af Simon Sinek

Analyse-og evaluerings værktøjer

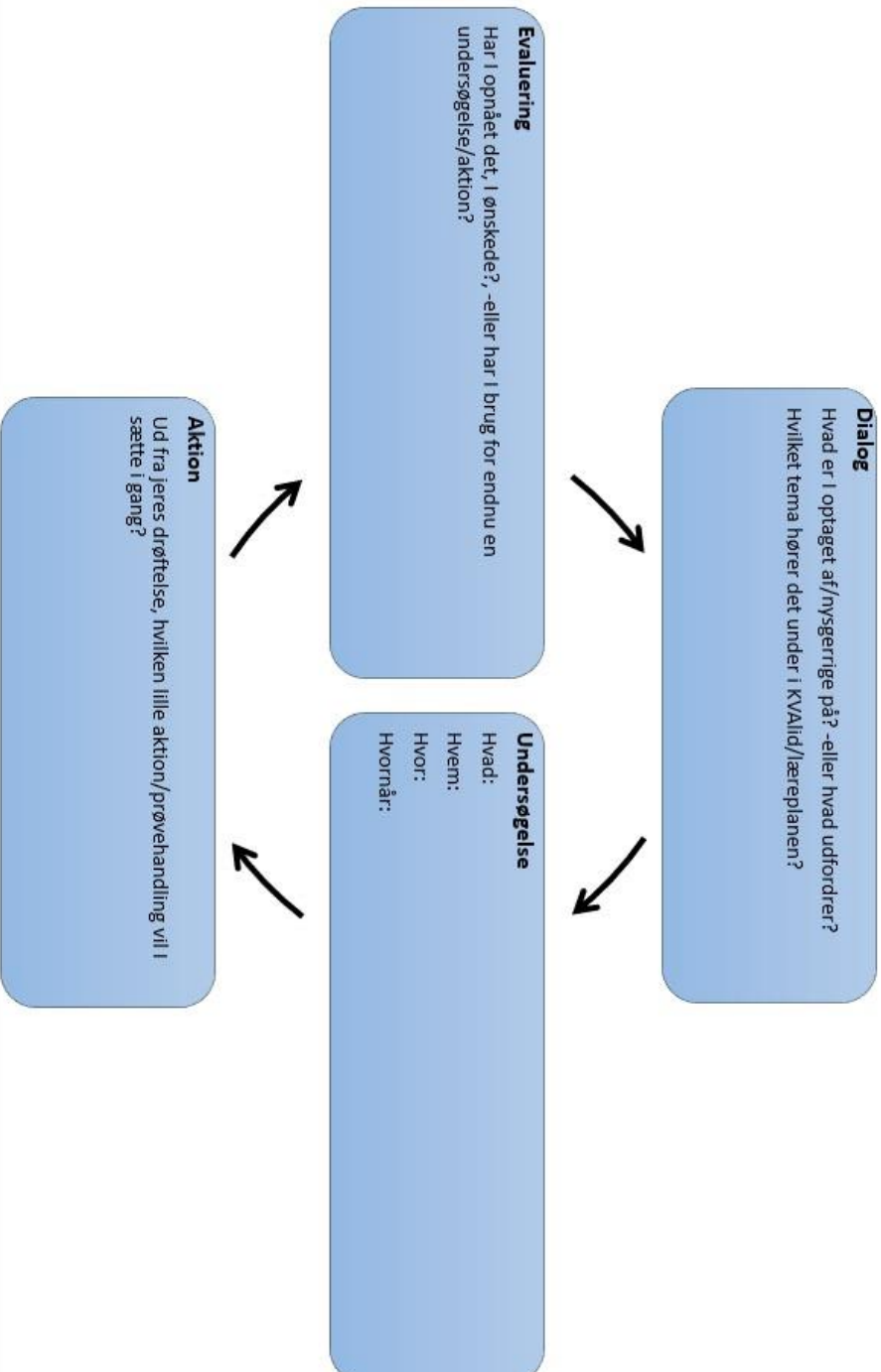
KVALID evalueringsskema

Navn på dagtilbud og stue/gruppe: _____

Dato: _____

UGN

act2learn

SMTTE-modellen

S – Sammenhæng

Vi kan få sammenhængen beskrevet ved at besvare følgende spørgsmål:

- Hvordan beskrives barnets prædisponerende faktorer?
- Hvordan beskriver forældrene barnet?
- Hvad er barnets perspektiv og grundtanke om sig selv?
- Hvordan ser tidslinjen ud på barnet?
- Hvorfor skal der arbejdes med dette?
- Hvad er udfordringen?
- Hvad er udgangspunktet, rammerne og vilkårene?
- Hvad er barnets behov?
- Hvilke muligheder har vi sammen med barnet?
- Hvilke omgivelser tilbyder vi barnet?
- Hvad er vores erfaringer?

M – Mål

- Hvad er det, der ønskes opnået? Målet skal være konkret og realistisk!
- Hvad skal barnet have ud af den pædagogiske indsats?
- Er der en tidsramme, eller skal der arbejdes med målet ind til næste møde?
- Matcher målet de muligheder, vi har i dagligdagen?

T – Tegn

Tegn er en beskrivelse og dermed en dokumentation (data) af de synlige forandringer, som vi ønsker at se. Tegnene kan både være kvantitative og kvalitative.

- Hvad skal vi holde øje med for at se, om vi nærmer os målet?
- Hvad skal vi se, høre og opleve på vej mod, og når målet er nået – hvilke indikatorer skal vi have fokus på, og hvordan registreres disse? F.eks. kan et tegn kan være: Vi vil høre, at børnene udvikler flere legerelationer. Eller: Vi vil se, at børnene søger nye børnefællesskaber.
- TEGN skal være meget konkrete og målbare. Det er vigtigt, at vi aftaler, at det er de/det samme tegn, vi ser, hører eller mærker.

T – Tiltag

Det helt konkrete, der skal planlægges, igangsættes og udføres for at målene nås.

- Hvad skal vi sætte i gang for at bevæge os frem mod målet?
- Hvad kræver det af medarbejderen og barnet?
- Hvem har ansvar for hvad, hvornår?
- Hvilken pædagogisk tilgang benyttes?
- Hvilke pædagogiske redskaber benytter vi?

E – Evaluering

Her beskrives den udvikling eller proces, der er – eller har været i gang.

- Hvad er det sket? (brug af dokumentation) Hvilken?
- Hvor tæt er vi kommet for at opfylde målet? (vurdering)
- Hvordan kan vi tage det næste skridt?
- Hvordan skal det enkelte mål evalueres?
- Hvilke værktøjer vil være velegnede til at evaluere de enkelte mål?
- Hvem skal evaluere?
- Hvornår skal der evalueres?
- Hvordan skal evalueringen formidles og til hvem?
- Hvilken ny indsigt har vi fået og giver det anledning til ny indsats/nye mål?

LP – Modellens arbejdsplatform

Fase 1:

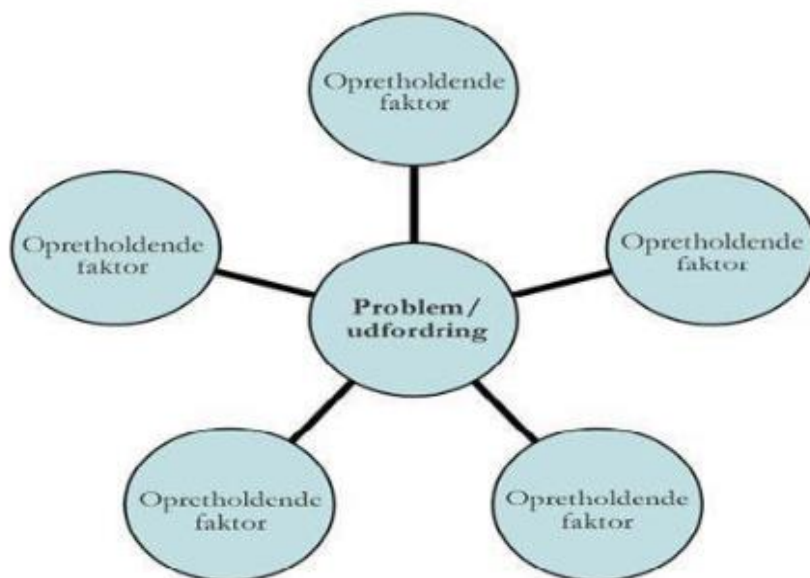
- Formulering af udfordringer eller problemer og mål
- Indhentning af information
- Analyse af opretholdende faktorer

Fase 2:

- Udvikling af strategier og tiltag
- Gennemførelsen af valgte strategier

Fase 3:

- Evaluering Kompetenceudvikling som følge af LP-modellen: Bedre til at formulere, sikre på at hente

Sumo-modellen²²

Internt fokus	Styrker <p>Faglige, personlige og relationelle styrker og kompetencer. Det du er god til allerede som du gerne vil bygge videre på.</p> <ul style="list-style-type: none">· Hvilke styrker synes du at du har og hvilke styrker fortæller du andre at du har?· Hvad synes du lykkes eller hvad er du mest stolt af ved dine kompetencer og egenskaber?· Hvilke styrker kendetegner dig når du samarbejder med andre?· Gode erfaringer med tidligere opgaver.	Udviklingspotentiale <p>Det som fungerer eller kompetencer du besidder, som du med fordel kan opøve. Dit uudnyttede potentiale. F.eks. færdigheder du har, men mangler træning i.</p> <ul style="list-style-type: none">· Hvilke af dine kompetencer kan du med fordel sætte mere fokus på og udvikle?· Hvad vil du gerne kunne?· Måske noget af det du har nævnt ved styrker?
Eksternt fokus	Muligheder <p>Muligheder du ser for at udvikle dig i den aktuelle relation med dit team/din organisation. Prøv at se bort fra evt. begrænsninger.</p> <ul style="list-style-type: none">· Hvilke muligheder kan du se der kommer ud af at arbejde sammen med teamet?· Er der noget ude i fremtiden, som kan blive en mulig styrke for dig?· Hvis nuværende vilkår eller begrænsninger ikke var tilstede mere - hvilke muligheder ser du så for dig?	Opmærksomhedspunkter <p>Det du skal du være særlig opmærksom på, bl.a. også ydre vilkår og faktorer.</p> <ul style="list-style-type: none">· I forhold til din relation til teamet og teamets relation til dig?· Noget du skal gøre mindre af?· Er der nogle udefra kommende vilkår, som du skal være opmærksom på? (regler, økonomi, bemanning, strategi, andres ansvar/behov osv.)

COLLIGO.dk

²² inspireret af: Hornstrup m.fl. 2008, Systemisk ledelse.

De tre læringsrum af Basil Berstein

I vores daglige arbejde, i planlægning og didaktisk tænkning, laver vi plads til læring i "forskellige rum". Vi gør brug af modellen 'de tre læringsrum'.

Modellen veksler mellem voksenskabt læring, voksenstøttet læring og læring præget af leg og spontane oplevelser.

Hvert læringsrum har sine styrker og begrænsninger og de kan ikke erstatte hinanden. Men i situationen kan der veksles mellem læringsrummene, afhængigt af barnets behov og selvstændighed. Alle læringsrum ses som vigtige i barnets udvikling og for at lære at begå sig.

	Barnet har ringe indflydelse på indhold og form	Barnet har høj indflydelse på indhold og form
Den voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. læringsrum Voksenskabt læring Den voksne "går foran" barnet (undervisning/envejskommunikation)	2. læringsrum Voksenstøttet læring Den voksne "går ved siden af" barnet (undersøger sammen/undrende/eksperimenterende)
Den voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. læringsrum Leg og spontane oplevelser, lærings muligheder i miljøet. Den voksne "går bagved" barnet

UDVIKLINGSPLAN FOR TILSYN

STRATEGISKE INDSATSOMRÅDER

Indsatsområde <small>KVALID: 24/75</small> Alle børn og pæd. pers. er aktive hver dag på en måde, hvor de bliver forpustede og den fysiske aktivitet har udgangspunkt i børns sociale relationer.	Indsatsområde <small>KVALID: 25.2/76.2</small> Pæd. pers. sikrer mange og varierende materialer til rådighed, og at der gennemføres aktiviteter, hvor der samtales med børnene i lærings- og dannelseperspektiv.	Indsatsområde <small>KVALID: 28.2/79.2</small> At det pæd. pers. igangsætter løbende forandringsprocesser, hvor børn involveres i processen. Børnene involveres i planlægningen af fælles aktiviteter.
--	---	---

HVAD ER STATUS?

På baggrund af dataindsamlingen fra tilsyn vurderes det if. KVALID, at der er en overvejende god pædagogisk kvalitet med flere elementer af høj kvalitet. Blandt andet observerer tilsynsførende.

Der er balance mellem børneinitierede legeaktiviteter og relevante vokseninitierede pædagogiske aktiviteter i større og mindre grupper.

Delmål
 Børn er mere aktive hvis de har en god grovmotorik. Pæd. pers. engagerer og er interesserede i børns interesse for at deltage i lege som får pulsen op. Det pæd. pers. skal sammen med børnene have pulsen op.

Delmål
 Det pædagogiske personale er eksperimenterende og undersøger sammen med børnene. På samling tages afsæt i aktiviteter relateret til matematik, teknologi og naturfaglig viden.

Delmål
 Det pæd. pers. skal tage ledelse i forhold til at sikre involvering og demokrati hos børnene i planlægning af aktiviteter. Dette ved at følge børnenes spor og lave børneinterview.

HVOR VIL VI HEN?

Vi vil skabe grundlag for bevægelsesglæde ved at børn og voksne sammen får pulsen op. Vi vil skabe læringsmiljøer hvor børn og voksne sammen oplever naturens lovmeasigheder. Dyrktige til evaluering ved at lave børneinterview for at sikre involvering og demokrati. Desuden vil vi udvikle vores pædagogiske stothed ved at møde det enkelte barn, der hvor det er i de aktiviteter/temaer og emner vi har. Dokumentering af evalueringer liges på puslebordet og benyttes til den næste aktivitet

Det er vigtigt for os at det vi skriver i læreplanen og udviklingsplanen kan ses i den pædagogiske praksis. Derfor vil vi være nysgerrig på hvordan og have ledelse tæt på praksis.

- 1: Emnet præsenteres (evalueringsm)
- 2: Emnet ruller og justeres efter børnenes nysgerrighed og stemmer
- 3: Børneinterview om hvordan det er gået og hvad kunne vi tænke os som det næste.
- 4: Evalueringsmodel

Tilsynsrapporten anbefaler indsatsområder som Børnehuset Egeskov og Skovbørnehave skal arbejde med. Ud fra disse anbefalinger vil vi i 3 indsatsområder komme omkring disse anbefalinger.

HVILKE SKRIDT SKAL VI TAGER?

Opmærksomhedspunkter Vi skal have bevægelseslege som en del af strukturen og aktivitetsmaterialer til rådighed. Udearealer som læringsmiljøer.	Opmærksomhedspunkter Vi skal sikre at børn er involveret i planlægning af samling. Dette ved at gribe deres nysgerrighed om verden som omgiver dem.	Opmærksomhedspunkter Vi følger børnenes spor ved at være opmærksomme på børnenes nysgerrigheder. Vi sikre alle børns stemmer ved at lave børneinterview.
Tid Kollegial hverdagsrefleksion og evaluering. Planlægges i tidslinje.	Tid Kollegial hverdagsrefleksion og evaluering. Planlægges i tidslinje.	Tid Kollegial hverdagsrefleksion og evaluering. Planlægges i tidslinje.

VIBORG
KOMMUNE

HVILKE SKRIDT SKAL VI TAGE?

STRATEGISKE INDSATSOMRÅDER

Indsatsområde:

KVALId: 24/25

Alle børn og pæd. pers. er aktive hver dag på en måde, hvor de bliver forstuede og den fysiske aktivitet har udgangspunkt i børns sociale relationer.

Aktiviteter:

Aktivitetstlege med høj puls for både børn og pæd. pers. med udgangspunkt i børns sociale relationer.

En skurterning med prikker/billede kastes og viser en grovmotorisk bevægelse som børnegruppen og pæd. pers. udfører. Denne aktivitet laves inde, på legepladsen og i skoven.

Udeareal som læringsmiljø, hvor vi triller ned af bakkerne, kravler i træer og løber rundt i kuperet terræn. Vi kravler, går, hopper, danser og løber. Leger tafat, bjørnegymnastik og stopplans både inde og ude og med musik som motivation.

Indsatsområde:

KVALId: 25.2/26.2

Pæd. pers. sikrer der er mange og varierende materialer til rådighed, og at der gennemføres aktiviteter, hvor der samtales med børnene i lærings- og dannelsesperspektiv.

Aktiviteter:

Aktivitetstlege med fokus på natur og science. Børn deltager i sortering, male og veje aktiviteter. Disse aktiviteter laves inde med genstande og ude med naturmaterialer eller omvendt. Det pæd. pers. og børnene er sammen undersøgende på naturfænomener, årstider, temperaturer og tøj i garderoben. Tælle pinde og bygge trekantede tårne. Det pæd. pers. har årstiden på til samling og børnene bidrager til hvilken påklædning de skal tage på i garderoben.

Der er materialer tilgængelige for børn og pæd. pers. (snitteknive mm).

Indsatsområde:

KVALId: 28.2/29.2

At det pæd. pers. igangsætter løbende forandringsprocesser, hvor børn involveres. Børnene involveres i planlægningen af fælles aktiviteter.

Aktiviteter:

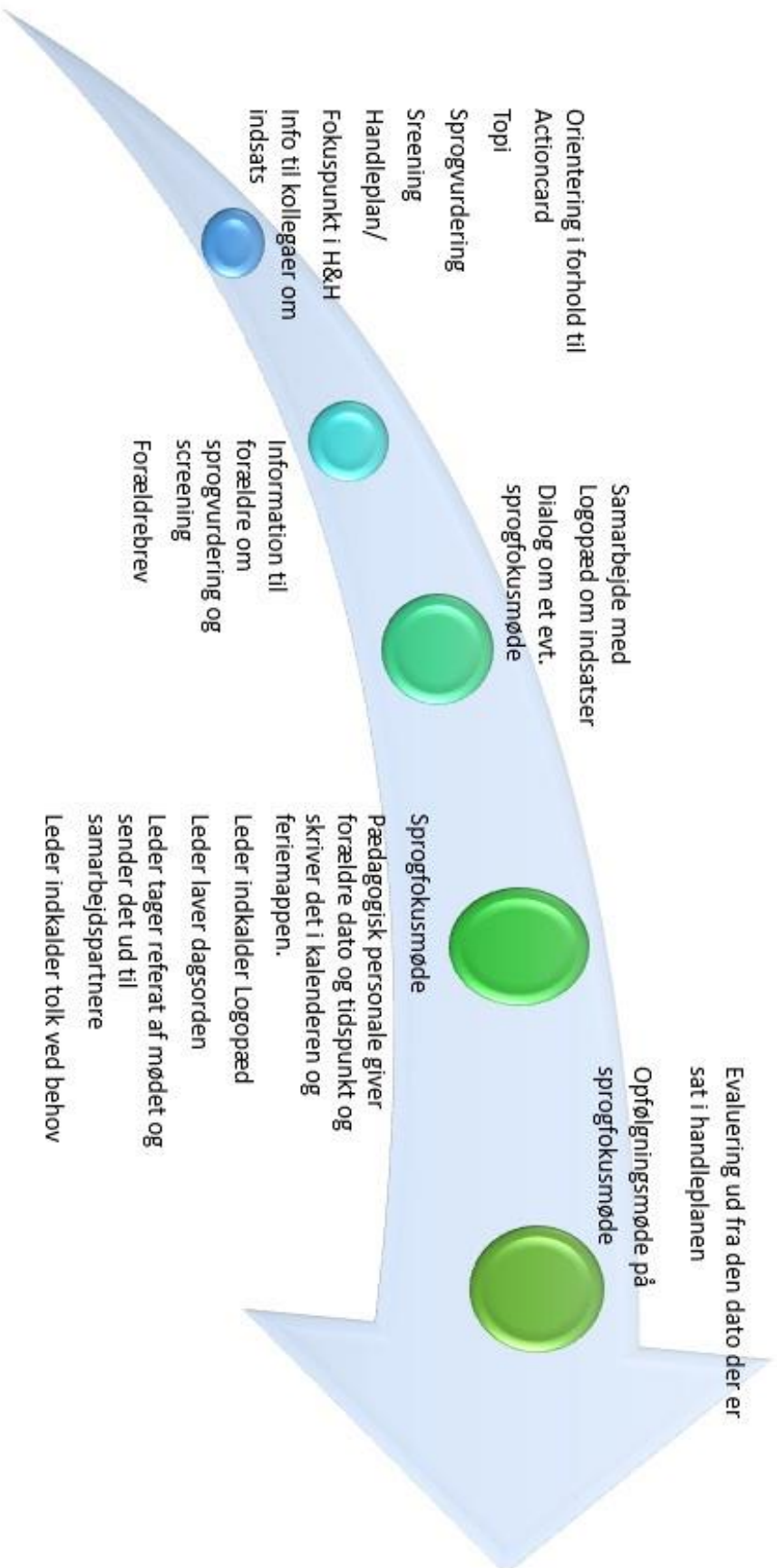
Aktiviteter der afspejler sig i temaer i vores årshjul. Dette er blandt andet legeskunst, Majske musikskaber, maxi gruppe forløb og kulturspor. Det pæd. pers. præcenerer emnet/temaet for børnene. Der tilrettelægges ved at inddrage børnene i processen. Fx. siger en pige under emnet majske musikskaber "min storebror kan spille saxofon" og så kom storebror med sin saxofonen. Processen kan opdeles i 4 punkter som ses i afsnittet "Hvor vil vi hen"?

Indsatsområde:

Indsatsområde:

Aktiviteter:

Aktiviteter:

De 4 syn

Børnesyn	Forældresyn	Læringsyn	Samarbejdsyn
<ul style="list-style-type: none">○ Børn og unge forventes at gøre det bedste, de kan. Det er de voksne, som kan skabe forandring○ Børn og unge har både ret til og udvikles gennem aktiv deltagelse i sunde fællesskaber○ Børn og unge skal selvstændiggøres til voksenlivet○ Alle børn og unge har værdi i sig selv	<ul style="list-style-type: none">○ Børn og unge lykkes bedst, når de voksne omkring dem tager ansvar og samskaber○ Forældrene er de vigtigste mennesker i børn og unges liv○ Forældre vil altid deres børn det bedste	<ul style="list-style-type: none">○ Børn skal lære at lære gennem bevidste læringsstrategier, gode arbejdsvaner og evne til fordybelse○ Børn har mange læringsbaner, og vi skal være opmærksom på dem alle○ Vi arbejder dynamisk med at finde de rette balancer mellem den intenderede, den realiserede, den formelle og den uformelle læring	<ul style="list-style-type: none">○ Vi er opsøgende på allerede etablerede løsninger inden vi finder en ny○ Vi er både optaget af at finde de rette balancer mellem det nære, det tværgående og det store fællesskab○ Vi opsøger og tilbyder hjælp○ Vi er nysgerrig på andres succeser og deler vore egne

